

Koevoet

Derde jaargang nr. 14, januari 2004

Waar zouden we zijn zonder Adopteer een Koe?

Adopteer een koe gaat zijn derde levensjaar in. Vanaf het begin stond vast dat de actie na drie jaar op eigen benen moest kunnen staan. Is dat inderdaad zo of blijft er hulp van StiM nodig?

En hoe moet die er dan uit zien? Is het redelijk dat de boeren daar een financiële bijdrage voor over hebben?

Over deze zaken zullen wij als AEK-team dit jaar nadenken.

Daarvoor gebruiken we onder andere onze 'klankbordgroep': een groep van betrokken burgers, boeren en deskundigen die op 27 januari a.s. samenkomt. We kunnen immers alleen over werkelijk duurzaam spreken als het project voor alle partijen duurzaam is. Dus ook voor ons.

Hoewel uit recent onderzoek van het VARA-radioprogramma Vroege Vogels (waaraan wij ook ieder jaar meedoen) blijkt dat milieublubs het in deze tijd moeilijk hebben, blijkt ook dat milieublubs met 'knuffeldieren' het beter doen! En hoewel ook wij merken dat de recessie is toegeslagen, mogen wij nog altijd trots zijn op ons stabiele ledental van 2000 en onze 65 boeren. En nog steeds komen er door mond-tot-mond reclame geïnteresseerden bij, zowel adoptievrienden als boeren.

In september vorig jaar kwam een aantal adoptieboeren bijeen. Daaruit ontstond het idee voor een landelijke Adopteer-een-koe dag. Een boerderijdag waarop adoptievrienden samen met hun boer vrienden en geïnteresseerden kunnen ontvangen. De datum voor die dag is zaterdag 3 april. Noteer hem alvast in uw agenda. Er doet al een aantal boeren mee. Laat ons weten als u ook wilt meedoen. Wij maken er posters voor! Met het klankbord gaan we praten over wat je op zo'n dag allemaal zou kunnen ondernemen. Voor de adoptievrienden is hier een belangrijke rol weggelegd. Ga praten met 'uw' boer; wie weet hoe blij hij is als hij hulp krijgt bij de organisatie.

Lees verder op pagina 2

Colofon

De Koevoet is een uitgave van 'Leef mee met de boer en adopteer een koe', een initiatief van stichting Milieubewustzijn en wordt inmiddels gesteund door 100 boeren en 2000 burgers.

Noordereinde 56, 1243 JJ 's-Graveland.

Websites: www.adopteereenkoe.nl

www.adoptacownow.org

www.milieubewustzijn.nl

E-mail: reactie@adopteereenkoe.nl

Fax: 035 - 6559360

Tel.: 035 - 6559359

Banknr. 540227013

Vervolg van pagina 1.

Rond september 2004 is onze actie precies drie jaar oud. Tijd voor een feestje! Ook reden voor een terugblik. Waar zouden we zijn zonder Adopteer-een-koe? Heeft de actie u en ons iets gebracht? En wat dan? Daar zijn wij bijzonder nieuwsgierig naar! Rond het begin van de zomer gaan we inventariseren. Boeren mogen opnieuw hun bedrijfsprofiel invullen. En voor adoptievrienden zullen we een vragenlijstje in de Koevoet zetten. U kunt ons tussendoor natuurlijk altijd uw bevindingen sturen. Wij zullen er iets moois van maken. Ze bundelen tot een heus boekje bijvoorbeeld...

Het AEK-team bestaat dit jaar uit Anne Stijkel, die als mentor van het project de koers in de gaten houdt, Johan Tesselaar, onze PR- en 'Koevoet-man', Monique Vermeulen, boekhoudster en beheerder van de geldstromen en ondergetekende, Karina IJland, coördinator van AEK.

Namens dit AEK-team een heel mooi jaar voor u en ons gewenst!

Karina IJland

Rust aan de dijk

Wat kán het platteland mooi zijn: zelfs het zien van deze herfstige foto van de boerderij van Marlies Hermans, in Beuningen, geeft al rust.

Maar dat gevoel van rust, maakte 'n paar dagen later plaats voor boosheid. Een of andere studiegroep vindt dat we de ruimtelijke ordening beter moeten aanpakken. We moeten ervan afstappen dat iedere plaats voor zichzelf nieuwbouwwijken en bedrijventerreinen inricht. Dat zou volgens een vaste structuur moeten gebeuren. Klinkt goed – en je kunt het ook zonder studiegroep bedenken.

Maar aan het eind van het krantebericht kwam de aap uit de mouw: ze vindt dat teveel gebied is bestemd voor de boeren.

Rust aan de dijk: de boerderij van Marlies Hermans in de herfst.

AEK-boeren gaan elkaar 'doorlichten'

Op 23 september 2003 kwam een 25-tal boeren en boerinnen bijeen om te praten over de actie Adopteer een Koe. Een van de ideeën die toen werden geopperd, was een landelijke adoptievriendendag: een dag waarop adoptievrienden hun vrienden en bekenden kunnen meetronen naar de AEK-boer.

Een ander voorstel was dat AEK-boeren elkaars bedrijf bezoeken en 'doorlichten', om daar wederzijds beter van te worden. AEK-boerin Tineke van den Berg was tijdens de boerendag met vakantie, maar ze reageerde enthousiast.

"Ik ben natuurlijk enthousiast over het idee, en meld me aan voor het bezoek aan de familie Koekoek op 11 december. Naar Dirk Kool zou ik ook willen maar dat is op mijn verjaardag en dat past slecht. Dus ik niet op 11 februari. Wel doe ik mee aan de landelijke adoptievrienden dag op 3 april. En we willen graag op de lijst van doorlichtingen, want collegiale toetsing of ondersteuning is volgens mij een van de beste manieren om verder te komen. Via de Biologisch-Dynamische vereniging zit ik in een *interviewgroepje* met BD-collega's (er zijn landelijk ongeveer tien van zulke groepen) en dat is erg goed voor het nadenken over hoe je de dingen doet en hoe je verder moet. Ook in allerlei andere

projecten zit dat wederzijds consulteren en inspireren ingebouwd, en ook daarin was Adopteer een Koe een voorloper. En of dat nou in de krant staat of niet, maakt mij niet uit. Want het gaat om het wezenlijke, dat het bijdraagt aan verbetering en daar hebben ze in de pers weinig oren naar. "

"Bij de BD-vereniging denken ze ook over de introductie van collegiale toetsing. In Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland en Frankrijk doen ze dat al langer. Het zou dan gaan om het toetsen van richtlijnen die niet echt meetbaar zijn en van bezigheden van de boer die bij het ontwikkelingsproces van boer en bedrijf horen. Maar ook daar vraagt men zich af hoeveel boeren daar werkelijk voor voelen... Ik ben dus heel benieuwd hoe dit bij AEK gaat lopen. Het moet volgens mij wel goed worden voorbereid, dus bijvoorbeeld een werkmethode kiezen of gespreksbegeleider en duidelijke doelen. Anders wordt het snel alleen maar koffie drinken en bijpraten. Mijn ervaring bijvoorbeeld met de interviewgroep, en ook met de Flevolandse boerinnengroep, is dat er flink discipline nodig is om het succesvol te laten worden. Dit zijn zo wat van mijn gedachten. Als het nodig is, wil ik meedenken over die doorlichting."

Bericht uit Beilen

Allereerst willen we onze adoptievrienden laten weten dat we het erg leuk vinden dat ze met ons en de koeien zijn 'meeverhuisd' naar Beilen.

De laatste open dag was helaas geen succes. Er woedde die dag een sneeuwstorm, zodat er slechts 2 vrienden zijn langsgeweest. Jammer van onze voorbereidingen, maar uiteraard heel begrijpelijk. Gezien onze verhuisperikelen waren wij in de loop van 2003 niet meer in de gelegenheid nogmaals iets te organiseren.

Op maandag 7 april jl. zijn alle melkkoeien per vrachtwagen naar Beilen verhuisd. Ze waren snel gewend in de nieuwe stal. Ze liggen rustig te herkauwen op hun 'koematrassen' en kijken nieuwsgierig naar buiten door de halfopen muren. Het systeem van melken is behoorlijk anders dan in Naarden, maar na 'n dag of vijf hadden de meeste goed door hoe het werkt.

De elektrische koeborstel die we hebben gekocht van het adoptiegeld van dit jaar draait op volle toeren. Het is een mooi gezicht om te zien hoe de dames zich van voor naar achter en weer terug laten poetsen.

Ongeveer een week na de verhuizing stond er genoeg gras in het land om de koeien overdag naar buiten te doen. Uiteraard een prachtig gezicht als de koeien voor de eerste keer in het voorjaar weer naar buiten gaan en al bokkend door de wei rennen.

Hoewel de stal ten tijde van de verhuizing zo goed als klaar was, moest er om de stal heen nog heel veel gebeuren. Inmiddels is er rondom bestrating aangelegd, zijn er 2 sleufsilos gemaakt, staan er drinkwaterbakken in het land en zijn de weides afgerasterd. Tussendoor hebben we weer het nodige gras ingekuuld voor de winter. En we hebben stro van het land van de overbuurman afgehaald. De zomer was erg droog, maar het najaar was prima. De koeien zijn tot half november dagelijks in de wei geweest.

Al met al hebben de koeien, maar ook wijzelf, het hier prima naar het zin. Er is al heel veel werk verzet, maar er moet nog het nodige gebeuren. Dat is voornamelijk "inrichtingswerk" dat eenmalig moet gebeuren en dan voor jaren volstaat. Dus naast de dagelijkse bedrijfsvoering is er nog genoeg te doen.

Wij wensen iedereen alle goeds voor 2004!

Bart, Colinda, Ilse, Noortje en Jelmer van Dijk
Beilervaart 44 - 9411 VE Beilen
Telefoon 0593 - 54 30 65

(Op 10 januari jl. hield de familie Van Dijk weer een open dag. Wie niet in de gelegenheid is geweest om langs te komen, en alles met eigen ogen te bekijken, kan dat ook op een andere dag doen. Graag van tevoren even bellen. Red.)

Mais wordt een avontuurlijk gewas

Hoe komt de boer aan een behoorlijk inkomen? We schreven er al eerder over: door ook andere dingen aan te pakken dan je op een boerderij zou verwachten. Nieuw is de maïsdoolhof die je hier en daar ziet verschijnen.

Meestal worden ze gecombineerd met wat speelwerktuigen, en soms ook met andere dingen en dieren die je op een kinderboerderij tegenkomt. De entree varieert van 50 cent tot 2 euro. Het brengt niet direct goud op, maar het is in ieder geval kostendekkend. En wat minstens zo belangrijk is: het lokt mensen naar de boerderij. Bij een van de doolhoven, van boer Hopman in het Gelderse Malden, krijgen de bezoekers een folder mee met wetenswaardigheden over maïs. Zo betrek je de burger meer bij

het boerenleven. (Wist u dat ze van maïs tegenwoordig balpenen maken?)

Als u ook eens door de manshoge maïs wilt zwerven, kunt u in de nazomer naar Laren (GLd.), waar kinderboerderij Strubbert er een heeft van 4,5 hectare. Of naar (speel)boerderij Pukkemuk in Dongen (NB), waar hij 2 hectare groot is.

En wie echt avontuurlijk is, moet naar het Duitse Twisterden (is dat niet in het Moezelgebied?): daar ligt een doolhof dat alle Nederlandse ver achter zich laat: het is 9,5 hectare groot – bijna tien voetbalvelden. Je vind daar ook nog twee moddereilanden met 200 ton zand, een domino-eiland met 200.000 stenen, een hooi-labyrint en een zwembad dat is gevuld met... 30.000 kilo maïskorrels!

Een drukke bezoekdag op de stadsboerderij

Op 12 oktober jl. hadden wij weer een bezoekdag voor onze adoptievrienden.

Jammer genoeg hadden zich niet veel vrienden aangemeld. Maar doordat we met weinigen waren, konden we er een huiselijke bijeenkomst van maken en hebben we heerlijk achter het huis in het najaarszonnetje gezeten.

Op de achtergrond hoorden we de geluiden van de “Herfstdag” op het Stadslandgoed de Kemphaan, waar ook onze boerderij ligt. Vele mensen bezochten de herfstmarkt én onze boerderij, en de Almeerse kinderen konden op het erf en in de schuur het traject: “Van graan tot pannenkoek” beleven. Ze konden zelf graan dorsen, wannen, malen en zeven, stro bij de koeien brengen en tenslotte een pannenkoek eten. Vooral dat laatste was een succes: onze bakkers en baksters hebben er 240 gebakken!

Bij de adoptievrienden kwamen – onder het genot van thee met koek – de volgende zaken aan de orde.

Alle plannen die tijdens de vorige bezoekersdag zijn genoemd, zijn verwezenlijkt! Zo is de nieuwe schuur helemaal af, en hij is werkelijk prachtig geworden. De suikermajslin draait, de tuin is opnieuw aangelegd en is nu mooier en beter en voorzien van voorlichtingsborden, de nieuwsbrief is al twee maal verschenen en website is klaar. Het adres www.stadsboerderijalmere.nl

Inmiddels is ook het LBC, het lokale boeren en consumentencontact van start gegaan. Dit LBC stimuleert de betrokkenheid van de consument bij de boer en het boerenbedrijf. Ook “adopteer een koe” hoort daarbij. De bij het LBC aangesloten boeren bekijken samen hoe je deze betrokkenheid kunt vormgeven. Eén mogelijkheid is het werken met vrijwilligers. Ook via de vleesverkoop, die overigens in de winkel zowel als op de markt prima loopt, ontstaat deze betrokkenheid. Veel vleeskanten hebben een grote belangstelling voor het reilen en zeilen van de stadsboerderij.

De plannen voor het volgend seizoen zien er als volgt uit. We

willen een werkplaats bouwen en we willen pompoenen gaan telen. Ook zijn er plannen om mee te doen met de “kuierlattenroutes”. Dat zijn wandelroutes in Flevoland, die over boerderijen en landerijen lopen. Het is de bedoeling dat de Stadsboerderij in zo'n route wordt opgenomen.

Na alle uitleg was er nog een klus voor de adoptievrienden. Er moeten namelijk een aantal bomen uit de boomgaard worden verwijderd. Aan onze vrienden de vraag alle appeltjes en peren te keuren op smaak, en om nna de bomen die geen lekker fruit meer leverden een lint te binden. Unaniem werden er zes bomen aangewezen. Met tassen gevuld met appels, peren en/of vlees ging iedereen weer naar huis.

Twee andere adoptievrienden wilden toch erg graag hun koe nog zien en besloten om met een routebeschrijving in de hand op zoektocht het bos in te gaan. 's Avonds ontvingen we per e-mail het bericht dat ze hun koe hadden gevonden en genoten hadden van de prachtige omgeving, de zonsondergang en mooie koeien in het bos.

Al met al was het een gezellige middag, waarin ontmoeting – tussen oude en nieuwe adoptievrienden – en informatie centraal stonden. Deze middag gaf ons naast zonnewarmte ook veel “hartewarmte”, waarvoor we iedereen danken.

Gezien het lage aantal aanmeldingen lijkt het erop dat de uitnodiging voor deze dag niet iedereen heeft bereikt. Misschien stond hij teveel verscholen in de nieuwsbrief? Volgende keer komt de uitnodiging ook weer in de Koevoet en zal hij in de nieuwsbrief duidelijker worden aangegeven. Het is ook gebleken dat niet iedereen dagelijks zijn/haar e-mail opent. Misschien is het handig om te weten dat de nieuwsbrief verschijnt rond de eerste van elk kwartaal, dus 1 januari 2004, 1 april, 1 juli, 1 oktober enzovoort.

Hans en Rhiannon Postma

“Je kunt honderd manieren bedenken om je boer te helpen”

In september vorig jaar kwam een flink aantal boeren bijelkaar om de gang van zaken in Adopteer een Koe te bespreken. Maar ook op de wandelgang werd heel wat afgepraat. Daar hoorden we Thom Krol vertellen over een actieve adoptievriendin in Den Haag – Esther de Jonge. We zochten haar op.

- Hoe kom je aan je koe?

“Toen ik tijdens de MKZ-crisis hoorde van het project ‘adopteer een koe’ heb ik geen seconde gearzeld en heb via de website meteen een koe aangevraagd. Het geld was snel afgeschreven, maar de koe liet op zich wachten. Bij navraag bleek dat er in de buurt van Den Haag niet meteen een koe voorhanden was. Nu wilde ik ook geen koe in de buurt, dus dat trof. Drogeham werd het uiteindelijk, bij Thom en Tsjikke Krol. Het leuke aan het project leek mij - naast natuurlijk de bezoekenregeling met je koe en de foto voor op je schoorsteen - het meedenken over de bedrijfsvoering. Dus op een zonnige boerderijdag, hup naar Fryslân. En daar stond ze: Bleske 55. Ik had me geen mooiere en lievere koe kunnen voorstellen. Maar wat veel meer tot mijn verbeelding sprak, was het bedrijf. Ze hebben het goed voor elkaar bij Hamstermieden! Samenwerking met Staats Bosbeheer voor het hout van de stal, ecologische landbouw, diervriendelijke veeteelt en goed nagedacht over nevenactiviteiten. Zo is er ruimte om hele groepen te ontvangen voor een weekje milieu-educatie of teambuilding. Er zijn slaapverblijven met douche- en toiletgelegenheid en er is een volledig ingerichte, professionele keuken. Heel origineel, want het bevindt zich allemaal in de stal. Vlak bij de koeien.”

- Vind je het geen probleem dat je koe zo ver weg staat?

“Nee, het is juist leuk zo’n dagje uit. Ook mijn man is inmiddels erg enthousiast en we nemen ook vaak vrienden of kennissen mee. We maken er altijd een hele dag van. En het is zeker de moeite waard. Je doet er energie op en je komt tot rust. We vinden het iedere keer weer een plezier om te gaan. Daarnaast hebben we in die korte tijd ontzettend leuk contact opgebouwd met Thom en Tsjikke. Ze zijn afgelopen zomer ook op onze bruiloft geweest.”

- Hoe zit het met dat meedenken over de bedrijfsvoering?

“Dat begon al tijdens één van de eerste boerderijdagen. Thom en Tsjikke gaven heel open inzage in het bedrijf en de cijfers. Daaruit bleek dat de inkomsten van scholen een belangrijk onderdeel vormden voor het bedrijf. Probleem was een beetje hoe nieuwe scholen aan te trekken. En wellicht ook bedrijven. (Want het is natuurlijk ook een schitterende vergaderlocatie!) Al snel kwam het gesprek op informatiemateriaal. Ze hadden wel folders, maar die waren wat verouderd. En daar konden wij als reclamebureau natuurlijk wel bij helpen. Dus zijn we met een bevriende fotograaf naar Hamstermieden gereden en hebben op daar honderden foto’s geschoten en wat interviews gehouden. Het eindresultaat is een mooie folder en een leuke en informatieve website. ‘t Loont overigens de moeite om daar eens een bezoekje aan te brengen: www.hamstermieden.nl “

“Toen kwam de uitnodiging voor het CLM-project en daar heeft Thom ons ook voor ingeschreven. We zitten in de ‘binnencirkel’, dat wil zeggen dat ons project gehonoreerd wordt. Over de invulling ervan moeten we nog diep nadenken en helaas heb ik de tweede bijeenkomst niet kunnen meemaken in verband met een verhuizing.”

“Dit is in het kort onze manier om invulling te geven aan het meedenken. Maar er zijn natuurlijk honderden manieren te verzinnen hoe je je koe en je boer een handje kunt helpen, want dat was uiteindelijk toch één van de doelen achter het hele adopteer een koe-project. Het is enig om mee te denken en ook heel leerzaam. Het is per slot van rekening een bedrijfstak waar de meesten van ons niet dagelijks mee te maken hebben. Ik kan het andere adoptievrienden zeker aanbevelen!”

Winter op het land – plannen maken aan de keukentafel

In de winter gebeurt er niet zoveel op het land. Maar de boer is er in gedachten al wél volop mee bezig. Dat bewijst het volgende verhaal, dat we lazen we in de nieuwsbrief van de stadsboerderij, in Almere.

Het is december, en terwijl we aan het ploegen zijn, als de trekker rustig over de akker kruipt, gaan onze gedachten nog eens over de gewassen die op die akker stonden en bedenken we vast een beetje wat er nog meer goed op zou passen. Tijdens lange winteravonden bedenken we dan wat we volgend jaar willen gaan telen. Al eerder, toen in september de stal werd uitgemest, moesten we bepalen hoeveel mest naar welk perceel ging en moesten we dus ook al kiezen welk gewas op welk perceel zou komen.

Behalve dat het leuk is om te bekijken welk nieuw gewas eventueel interessant zou zijn om te verbouwen, is het ook heel belangrijk na te gaan voor welke gewassen ruimte is op de markt en in welke hoeveelheden.

Het komt gelukkig maar zelden voor, maar het kán gebeuren dat een bepaalde oogst te groot is of om andere redenen niet wordt afgenomen. In dat geval zijn er verschillende mogelijkheden. We kunnen afnemers gaan polsen of ze toch nog iets kunnen afnemen; we kunnen het op eigen kosten laten invriezen, in de hoop dat we het in de loop van het seizoen of van het jaar alsnog kwijt-raken; we kunnen het verkopen als gangbaar product, dus als niet-biologisch en in het uiterste geval kunnen we het onder-frezen, d.w.z. onderploegen als bemesting. Gelukkig gebeurt dat laatste maar weinig.

Verder moeten we zorgen dat alles arbeidstechnisch in elkaar past en het zodanig plannen dat niet alles tegelijk groeit, waar-door we op overal tegelijk onkruid zouden moeten wieden en uiteindelijk alles gelijktijdig zouden moeten oogsten.

Met ECOtherapie valt het toeval mee

Met energetische bedrijfsbegeleiding komt een bedrijf meer in evenwicht, de zaak gaat weer stromen en je kunt weer heldere keuzes maken

Jos en Els hebben een Biologisch Dynamisch bedrijf bij Wageningen. Doordat de wetgeving het onmogelijk maakte door te gaan met melken, was hun bedrijf in een lastige situatie terecht gekomen. Zij stonden voor belangrijke keuzes. Ze waren dan ook blij met het aanbod van bedrijfsbegeleiding, als afstudeerstage van Jaap Vermuë voor zijn 4 jarige opleiding tot ECO-therapeut van Hans Andeweg.

In februari 2003 kregen zij de eerste analyse van de energetische situatie op hun bedrijf. Een paar cijfers sprongen er uit.

Er zit genoeg energie op het 'conceptniveau'; er is dus veel aandacht voor plannen en ideeën. Alleen zijn hier de gewenste waarden (hoe de boer(in) het eigenlijk zou willen hebben) nogal wat hoger dan de actuele waarden (de hoeveelheid energie die er op dat moment is). Dat is dus oppassen geblazen, moedeloosheid en uitputting liggen op de loer als je voortdurend te veel wilt.

Op het 'realisatieniveau' (koeien, grond, gebouwen, producten) zijn de huidige energiewaarden redelijk, maar hier valt op dat de waarden waar het bedrijf naar toe beweegt uitzonderlijk laag zijn. Het bedrijf lijkt dus in een neergaande beweging te zitten.

Op het 'middenniveau' (de communicatie naar de buitenwereld, zoals de klanten en adoptievrienden) is de energie het hoogst. Dit is duidelijk herkenbaar: het bedrijf heeft een uniek en goedlopend afzetsysteem voor vlees en zuivel. Alleen is hier dezelfde neergaande beweging te zien. Het meest opvallend is dat op alle niveaus hoge waarden zitten van dode en gestresste energie. Dit duidt op belastingen, erfenissen uit het verleden die nu de voortgang blokkeren en frustreren.

Hinken op twee gedachten

Deze energetische analyse blijkt een ideale basis te zijn voor een diepgaande bespreking van de totale toestand van het bedrijf. Er is veel herkenning en er komen dingen aan de orde die zonder de analyse vast niet boven tafel zouden zijn gekomen. We besteden de meeste aandacht aan de belastingen: wat is die ballast uit het verleden, welke oude beelden bij Jos en Els zitten toekomstige ontwikkelingen in de weg?

Het wordt duidelijk dat het bedrijf nog steeds op 2 gedachten hinkt: de huidige bedrijfsactiviteit bestaat uit de afzet van (inmiddels aangekochte) zuivel en van het eigen rundvlees van jaar-rond-begrazing in natuurgebieden. Maar tegelijkertijd zitten overal in het bedrijf nog de sporen van de periode dat ze zelf "zuivelden": in de naam van het bedrijf, in de folder, in de machines voor het melken en zuivelen die nog steeds bewaard worden, en vooral in het hoofd van Jos: 'wie weet of we in de toekomst ...'.

Het zijn gedachten tegen beter weten in. We bekijken met elkaar wat Jos en Els zelf kunnen doen om de oude ballast op te ruimen. Dat is letterlijk opruimen, maar ook het verkopen van overtollige machines en meer inzicht krijgen in de financiële situatie. En ook

Jaap gaat aan de gang: vergelijkbaar met de behandeling van een mens bij een alternatief therapeut, behandelt hij het bedrijf met zijn eigen energetische huisapotheek. Hij brengt de dode en gestresste energie weer in beweging en transformeert het tot gezonde stromende levensenergie ('orgon'). Hierdoor komt het bedrijf letterlijk beter in zijn vel te zitten.

Dagelijks aandacht

Het allerbelangrijkst zijn de *affirmaties*: positieve doelstellingen voor Jos en Els en voor hun bedrijf. We stellen ze samen op en spreken af dat we dagelijks aandacht geven aan deze affirmaties. Om de 6 weken hebben we een uitgebreid gesprek. Jos en Els geven aan hoe het gaat en Jaap geeft een overzicht van de energetische stand van zaken. Aanvankelijk zit de belangrijkste verandering in het verminderen van de belastingen. Jos en Els ervaren dat zelf ook heel concreet. Ze hebben meer energie en het geeft letterlijk ruimte om de zaak wat meer op orde te hebben, de chaos is weg en alles lijkt net iets makkelijker te lopen. In de loop van het voorjaar is het tijd voor een nieuwe naam van het bedrijf en de folder wordt aangepast.

Toeval valt mee

Na iedere afspraak kijken we wat de affirmaties zijn voor de komende periode. Zo hebben we steeds een ijkpunt waar we ons op richten: Jaap bij zijn energetische behandelingen en Jos en Els bij hun intenties met hun bedrijf.

Rond de zomer zijn de belastingen flink afgenomen, de andere energiewaarden zijn al behoorlijk gestegen en de neergaande beweging is omgekeerd in een opgaande beweging. En jawel, er lijkt meer schot te komen in de gesprekken met de financiers en eigenaren van de natuurgebieden en de open dagen leveren opvallend veel meer klanten op dan de voorgaande jaren. Dit is een algemene tendens bij bedrijfsbegeleiding met ECOtherapie: de boer(in) wordt zich door de energetische diagnose meer bewust van de stand van zaken, ze krijgen weer een gerichte focus (affirmaties) en hebben concrete zaken in het bedrijf die ze gaan aanpakken. De ECOtherapeut is op zijn manier bezig met het opruimen van blokkades en het verhogen en in balans brengen van de energie in het bedrijf. Hiermee maakt hij op energetisch niveau de weg vrij voor positieve veranderingen. En dan blijkt keer op keer dat het toeval vaker mee gaat vallen.

Aan het eind van het jaar zijn de problemen nog steeds niet allemaal opgelost, maar Jos en Els zijn zich goed bewust van de positieve ontwikkelingen en ze hebben voldoende rust en balans om goede keuzes te maken voor de toekomst.

Ter bescherming van hun privacy hebben we de naam van de betrokken boer en zijn vrouw veranderd. (Red.)

Ook ECOtherapie voor het totale project 'Adopteer een koe'

Niet alleen boerderijen, maar ook stichtingen en projecten kunnen worden ondersteund met ECOtherapie. Ook dit is een onderdeel van de 4-jarige beroepsopleiding van Hans Andeweg. Tini Noy en Jaap Vermuë hebben in 2003 een jaar lang het project 'Adopteer een koe' begeleid. Samen met het team is er hard gewerkt om oude belastingen weg te werken en om te zorgen dat het energieniveau van het totale project verder omhoog ging. Het AEK-team heeft een intensief jaar achter de rug met de nodige wisselingen, maar inmiddels lijkt er een goede Ausgangssituatie te zijn voor het komende jaar. De begeleiding van de teambijeenkomsten door Jaap en Tini, met hun energetische behandelingen, hebben hier hun steentje aan bijgedragen.

Belangstelling voor bedrijfsbegeleiding met ECOtherapie ?

Mogelijk hebben meer bedrijven belangstelling voor bedrijfs-

begeleiding met ECOtherapie. Zeker in een situatie waar het bedrijf niet vanzelf loopt of waar u voor belangrijke keuzes staat, kan dit een welkome ondersteuning zijn. Voor meer informatie: Jaap Vermuë, 0344 – 66 13 02, www.vermue-act.com (klik op 'bedrijfscoaching' en 'ECOtherapie') of www.ecotherapie.org.

Cursus speciaal voor veehouders

De cursus 'In resonantie met de natuur' van Hans Andeweg wordt al vele jaren gegeven en ondertussen hebben hier al heel wat boeren en tuinders aan meegedaan. Je leert hier het waarnemen van energie in je bedrijf en de eerste beginselen van het verbeteren van de energetische situatie.

Dit jaar wordt deze cursus voor het eerst speciaal voor veehouders gegeven door Jaap Vermuë i.s.m. Hans Andeweg. Locatie: tussen Dalfsen en Zwolle. 10 woensdagen, iedere maand een dag, tussen 9.00 uur en 16.30 uur. Start: 28 januari 2004. Er zijn nog enkele plaatsen vrij.

Acht nieuwe boeren bij AEK

We hebben weer een aantal nieuwe boeren in de gelederen. Onlangs maakten we kennis met drie ervan.

In De Hoef, bij Mijdrecht, zit de familie Van der Horst: vader, moeder en dochter Margrieta. Ze runnen een biologische boerderij van rond 30 hectare, met 25 koeien, jongvee en schapen. In hun eigen winkel verkopen ze zelfgemaakte kaas, zuivel en vlees van eigen vee. Maar er liggen ook andere streekproducten, want ze vormen met nog vijftien boeren uit de omgeving een coöperatie. En ze verkopen onze AEK-waardebon! Hun adres is Westzijde 17a, 1426 AR De Hoef en hun e-mailadres: zuivelboerderijvdhorst@hetnet.nl

In Aduard, Groningen, raakten we onlangs een Adopteer-een-koe-boer kwijt: die stopte met het bedrijf. Maar nu verwelkomen we een plaatsgenoot: Pieter Wouda. Ook hij is een biologische boer. Hij heeft rond 45 hectare grond in gebruik, waarop hij dertig blaarkoppen weidt. De melk gaat naar de Friese Ecologische Zuivel, en zelf verkoopt hij vlees aan huis. Ook bij hem is de AEK-waardebon te koop.

Om zijn inkomen – ondanks de dalende melkprijs – overeind te houden, benut hij zijn bedrijf sinds enige tijd ook als zorgboerderij. Een activiteit met perspectief, waarvoor dierenverzorging en de groentetuin de basis vormen. Die heeft een eigen internetpagina: www.zorgboeren.nl.

Pieters adres is: Friesestraatweg 15, 9831 TB Aduard, en zijn mailadres: pietuitaduard@wanadoo.nl

Ook de derde nieuwkomer is biologisch: Max van Tilburg en zijn gezin. Ze moesten weg uit Hagestein, want de uiterwaarden waar ze hun bedrijf voerden, werden afgegraven. Nu zitten ze in Hornhuizen, in het noorden van Groningen.

Ze telen hun eigen veevoer, waardoor ze een kringloop van grondstoffen en producten kunnen realiseren. Ze hebben zeventig koeien: Holsteiner Friezen, Blaarkoppen en een kruising van die twee – zonder uitzondering tamme dieren. Helaas kunnen ze hun biologische melk alleen maar gangbaar verkopen, zodat ze extra inkomen missen. Dat is waarom ze een deel van de melk tot biologische kaas laten verwerken. Steun van burgers – financieel en moreel – vinden ze belangrijk, maar waarom ze vooral meedoen aan Adopteer een Koe is dat ze de verbinding tussen boeren en burgers zo veel waard vinden.

Hun adres is Onnelandseweg 32, 9978 TC Hornhuizen, en hun emailadres: maximaall@hotmail.com

Land

Grasland
Zo ver mijn oog reikt
met hoge luchten erboven.
Bekleed met koeien
die stil grazen.
Groen, zwart en wit
soms roodbruin.
In het Hollands licht,
vanonder het blauw en grijs.
Meer wil ik niet zien.

Geen bergen of heuvels,
geen bossen of meren.
Polderland
met rechte sloten.
Achter de duinen van mijn geliefde zee.
Dat is mijn land.

Pim van der Wel

De Koevoet in 2004

De Koevoet verschijnt dit jaar op 28 januari, 23 maart, 24 mei, 23 augustus en 25 oktober. Als u een bijdrage hebt, kunt u die tot 10 dagen voor de verschijningsdatum bij ons kwijt. Liefst natuurlijk via email, dat spaart ons typewerk: joan.tes@milieubewustzijn.nl

Ook met een aardige foto maakt u ons altijd blij. Een ouderwetse op papier, of een digitale – maar dan moet-ie wel van voldoende hoge resolutie zijn. Anders blijft er in de druk weinig van over.

Is uw email adres nog correct?

Veel adoptievrienden ontvangen de Koevoet via de e-mail. Dat verloopt soms wat haperend. Want email-adressen veranderen nog wel 'ns, en niet altijd krijgen wij daar bericht van. Als we een mailtje onbestelbaar terugkrijgen – toch gauw vijftig per keer – sturen we een papieren Koevoet, met de vraag om ons het juiste mail-adres te sturen.

Om onszelf veel werk te besparen hebben we dus een verzoekje aan de lezers van onze elektronische Koevoet. Verandert uw email-adres? Geef het dan ook aan ons door.

Vrijwilligersdagen in 2004

Voor een stichting als de onze zijn vrijwilligers onmisbaar. Al jarenlang spelen ze een belangrijke rol: in administratief werk, bijvoorbeeld, maar ook bij de verzending van onze nieuwsbrieven. Ook in 2004 hebben we weer een aantal dagen gepland waarop allerhande karweien en karweitjes op onze vrijwilligers liggen te wachten. Mocht u zich geroepen voelen om óók te komen helpen – gráág!

De data zijn: 24 februari, 23 maart, 27 april, 25 mei, 22 juni, 24 augustus, 21 september, 26 oktober en 30 november.

Kort

Adopteer een Koe is intussen bijna twee jaar oud, en nog steeds springlevend. In de afgelopen maanden hebben zich weer tientallen nieuwe adoptievrienden aangemeld en acht boeren. Op onze internetsite www.adopteereenkoe.nl vindt u alle namen en woonplaatsen.

* * * * *

Wie groene stroom wil gebruiken, is vrij in de keus van zijn energieleverancier. De nutsbedrijven zien daarin een kans om klanten aan zich te binden en voeren dus volop actie om groene stroom aan de man te brengen. Het milieu vaart daar wel bij: intussen is ongeveer één op de vijf huishoudens in ons land overgestapt op het gebruik van deze elektriciteit, die het milieu minder belast.

* * * * *

De beste manier om het milieu te ontzien is natuurlijk je energiegebruik beperken...

* * * * *

De vijf milieufederaties in Nederland en de Stichting Natuur en Milieu komen eind januari met een website die de gezondheidsrisico's van het wonen rondom industriegebieden in kaart brengt. Als proefregio zijn Rijnmond, IJmond en Nijmegen/Beuningen gekozen; einddoel is dat de site heel Nederland bestrijkt. Meer op www.rechtomteweten.nl

* * * * *

Overigens: bijna de helft van de duurzame energie die in ons land wordt gebruikt, is opgewekt uit biomassa.

* * * * *

Medio oktober was Peter Rosset in ons land. Hij is directeur van de Amerikaanse boerenorganisatie Food First en hield een lezing in Amsterdam.

Food First - in Californië - is een denktank die informatie aanlevert voor de internationale boerenbeweging. Het is vooral een autoriteit op het gebied van duurzame landbouw en globalisering. De organisatie speelde onder andere een belangrijke rol bij het protest tegen de WTO-conferentie in Cancun.

Een groot deel van de avond werd dan ook besteed aan die - mislukte - WTO-conferentie en de perspectieven die dat biedt voor progressieve boerenorganisaties.

* * * * *

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven laat al lang een daling zien, maar de laatste jaren is die heftiger dan ooit. Van april 2002 tot april 2003 stopten 4000 agrariërs met hun bedrijf – gemiddeld dus 11 per dag!

Er zijn nu in ons land nog 80.000 boerenbedrijven, 44.000 minder dan in 1988. Wel is de bedrijfsomvang van de overgebleven bedrijven de helft groter geworden. Die steeg van gemiddeld 15 naar 22,5 hectare.

* * * * *

Ook het aantal varkenshouderijen daalt sterk. In 1988 waren er 33.000, dit jaar nog 10.000. En desondanks daalt de prijs voor varkensvlees sterk – zo sterk dat de Europese Unie de tijdelijke opslag betaalt teneinde de prijs op peil te kunnen houden.